

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1 לפני: כב' השופטת אורלי סלע – נשיאה
2 נציגי ציבור (עובדים) – מר יאיר טבת
3 נציג ציבור (מעסיקים) – מר אסי פידל

התובע: מאיר בן חמו, (ת.ז.-028819563)

ע"י ב"כ: עו"ד נדב שגיא

-

הנתבע: המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ: עו"ד קרן תורג'מן-סגל

4

5

פסק דין

- 6 1. לפנינו תביעה שהגיש מר מאיר בן חמו (להלן – התובע) כנגד המוסד לביטוח לאומי (להלן –
7 הנתבע) לביטול דרישת תשלום דמי ביטוח מיום 26.1.12.
8
9 2. בכתב התביעה נטען, בין היתר, להתיישנות דרישת התשלום האמור, משהוא מתייחס לחובות
10 הנתבע שנצברו בשנת המס 2004.
11
12 3. שאלת תחולתם של דיני התיישנות על חובות דמי ביטוח הוכרעה על ידי בית הדין הארצי,
13 ביום 1.4.15, במסגרת עב"ל 1844-09-10 **המוסד לביטוח לאומי נ' לבנה חגי' (1.4.15)** (להלן
14 – פסק דין חגי').
15 בהסכמת הצדדים, כתיבת פסק דין זה עוכבה עד לאחר מתן פסק הדין בעניין חגי'.
16
17 4. לאור הלכת חגי' הודיע התובע כי על הנתבע חלים כללי השיהוי המנהלי, תוך שהוא חוזר בו
18 הלכה למעשה מטענת ההתיישנות. בנוסף, הבהיר התובע כי הוא עומד על יתר טענותיו, אשר
19 אינן נוגעות לטענת ההתיישנות אשר, כאמור, נדונה והוכרעה בפסק דין חגי'.
20
21 5. בהתאם להודעת התובע, ולאור ההלכה שנקבעה בפסק דין חגי', טענת ההתיישנות נמחקת
22 ולפיכך מתייתר הצורך מלדון בטענות הצדדים לעניין ההתיישנות במסגרת פסק דין זה.
23
24

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
6. **עובדות הצריכות לעניין –**
- א. בשנת 2010 הגיש התובע ערעור מנהלי לבית המשפט המחוזי בבאר שבע בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, על החלטת רשות המיסים, במסגרתו ערער על גובה יתרת החוב לשנת המס 2004.
- ב. בהמלצת בית המשפט נחתם, ביום 20.11.2011, הסכם פשרה (נ/4) בין התובע לבין רשות המיסים, במסגרתו הוסכם כי התובע ישלם לרשות המיסים סך 100,000 ₪ בגין חובות מס משנת המס 2004 (להלן – הסכם הפשרה).
- ג. ביום 26.1.12 הוצאה לתובע הודעת חוב מטעם הנתבע (נ/1) בה נדרש לשלם סך 30,160 ₪ בגין הפרשי שומה על הכנסה חייבת בתשלום דמי ביטוח לאומי לשנת המס 2004.
7. **השאלות שבמחלוקת –**
- א. האם השתהה הנתבע בהפעלת סמכותו, באופן שיש בו להביא לבטלות דרישת תשלום החוב.
- ב. האם הסכום בו חוייב התובע לשלם לרשות המיסים, במסגרת הסכם הפשרה, מהווה תשלום עבור "הכנסה חייבת" בתשלום דמי ביטוח לאומי.
- ג. ככל שהסכום האמור אכן מהווה "הכנסה חייבת" בדמי ביטוח לאומי, מהו הסכום ממנו יש לגזור את הפרש השומה עבור הנתבע.
8. כבר כאן יצויין, כי בכתב התביעה טען התובע לחריגה מסמכות של מנהל הגבייה הבכיר אצל הנתבע, אלא שטענה זו לא נטענה על ידי התובע בסיכומיו ולפיכך מדובר בטענה שזנחה - ואין לדון בה.
9. מטעם התביעה העיד התובע בעצמו ומטעם ההגנה – הגב' ג'ולייט שאובי.
10. **מתצהיר התובע עולות העובדות כלהלן –**
- א. התובע, תושב שדרות, יליד שנת 1971, נשוי + 3 ועובד כנהג מונית באזור שדרות.
- ב. בשנת 2004 הייתה בבעלות התובע מונית אשר שימשה אותו לצורכי עבודה.
- ג. באותה שנה, המצב הביטחוני הקשה בשדרות פגע במידה רבה בהיקף העבודה של נהגי המוניות. יתרה מכך, בשנת 2005 עבר התובע תאונה שכתוצאה ממנה נפגע ברגלו השמאלי באופן אשר השפיע על כושר השתכרותו.
- ד. רשויות המס לא מצאו לנכון להתחשב במצבו האישי של התובע וכן במצב הכלכלי-בטחוני הקשה ששרר בעיר שדרות, והוציאו שומה לפי מיטב השפיטה, אשר הייתה גבוהה בהרבה מהכנסות התובע בפועל.

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- ה. התובע ערער על השומה במסגרת הליך של ערעור מנהלי (עמ 51554-11-10 עמ"ה 1
2 543/09), כאשר ביום 20.11.2011 חתם על הסכם פשרה עם רשות המיסים לסיום
3 הליך ערעור שהגיש ואשר קיבל תוקף של פסק דין.
- ו. התובע נאלץ להסכים לתנאי הסכם הפשרה בשל קשיים פרקטיים בניהול הליך 4
5 הערעור, לרבות מצבו הנפשי הירוד, מצב כלכלי רעוע אשר מנע ממנו לשאת בעלויות
6 משפט גבוהות וכן משנבצר מאביו, שהיה עד מפתח בהליך הערעור, להעיד בהליך
7 בשל מצבו הרפואי שהלך והתדרדר.
- ז. התובע חתם על הסכם הפשרה מבלי להודות בטענות הצדדים בהליך הערעור, והדבר 8
9 קיבל ביטוי גם בנוסח ההסכם.
- ח. במסגרת הסכם הפשרה נקבע כי על התובע לשלם סך 100,000 ₪ לרשות המס, כאשר 10
11 הסכום כולו מיוחס לחוב לרשויות המס בשנת המס 2004. הסך האמור כולל הן את
12 סכום המס (קרן) והן תוספות ריבית, קנס גרעון, הפרשי הצמדה וקנסות נוספים אשר
13 הוטלו על התובע עד למועד החתימה על הסכם הפשרה.
- ט. הסכם הפשרה לא קבע כי התשלום האמור יהווה תוספת הכנסה כלשהי להכנסות 14
15 התובע וכי יהווה הכנסה החייבת בדמי ביטוח לאומי. כמו כן, בהסכם הפשרה נקבע
16 כי הוא מחייב אך ורק לעניין יישוב המחלוקת בין התובע לרשות המסים ולא לשום
17 דבר אחר.
- י. התשלום שנקבע בהסכם הפשרה משקף את עלות הסיכון שנשא התובע במסגרת 18
19 הליך הערעור, הכולל הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד, קנסות והפרשי הצמדה וריבית,
20 כאשר מתוך סכום זה, הסך המהווה את תוספת ההכנסה האפקטיבית הינו 50,000
21 ₪ בלבד.
- יא. ככל הידוע לתובע, אגף המע"מ ברשות המסים מודע לכך שהסכם הפשרה נחתם בגין 22
23 חוב משנת 2004 שהתיישן ולכן נמנע מלהוציא שומות על שנת מס זו.
- יב. עובדי אגף המע"מ הודו בפני התובע, במהלך דיונים בהם השתתף בעניין חובות המס, 24
25 כי חובות המס בגין שנת 2004 התיישנו, כי שומות המע"מ הונפקו על שמו של התובע
26 בעקבות דרישות מס הכנסה להוצאת שומות וכי שומות מס הכנסה אשר יצאו על
27 שמו, הינן מופרזות.
- יג. ככל הידוע לתובע, מחשבי הנתבע מתוכנתים לקבלה אוטומטית של כל שומה 28
29 המונפקת לנישומים, לרבות בהליכי השגה, ולפיכך הנתבע היה מודע לקיומם של
30 הליכי השומה המתנהלים מול רשויות המס כבר בשנת 2011 וחרף זאת נמנע מלפנות
31 לתובע לצורך בחינת הצווים.
11. בחקירתו הנגדית העיד התובע כי מקורו של ההליך במסגרתו נחתם הסכם הפשרה הינו 32
33 במחלוקת באשר למקורות הכנסתו בשנים הרלוונטיות להליך, כאשר טענתו של התובע
34 הייתה כי מדובר היה בכספים שהועברו לחשבונו מכספים שהוריו צברו לאורך השנים.
35

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

12. כאשר נשאל התובע מתי הוא הגיש את השומה הסופית לשנת 2004, השיב – "אני לא כל כך זוכר. עברו הרבה שנים. אפשר לשאול את עו"ד. הגשתי תמיד הכל בזמן".
13. בתעודת עובד ציבור מיום 15.8.12 (נ/3) ציינה גב' ג'ולייט שאובי (להלן – שאובי) כלהלן – "במוסדנו נתקבלה שומת מס הכנסה עבור שנת 2004 (שנערכה ב 28/12/11). תאריך קבלה במוסדנו הינו 11.01.2012. עם קבלת השומה נשלחה למבוטח הודעה על חיוב הפרשי שומה עבור שנת 2004 (רצ"ב מסמך). לאחר פנייתו של עו"ד נדב שגיא נשלחה תשובה בכתב על ידי ביום 11/3/2012 (רצ"ב העתק). ובהמשך ע"י מר משה קופרשטיין מנהל תחום ביטוח וגבייה ב 20/5/2012 (רצ"ב העתק)".
14. מעדותה הראשית של גב' שאובי, עוזרת ראשית במחלקת הגביה אצל הנתבע ומי שחתומה על תעודת עובד הציבור נ/3, עולות העובדות כלהלן –
- א. השומה נערכת על ידי מס הכנסה ומתקבלת בסרט מגנטי באופן אוטומטי במערכת של הנתבע. הווה אומר, על בסיס דו"ח שמגיש הנישום, מס הכנסה עורך שומה ומעביר לנתבע את ההכנסה הסופית על בסיסה יש לחייב בדמי ביטוח.
- ב. הנתבע שולח חיוב למבוטח, לתשלום תוך 90 יום.
- ג. שומת התובע לשנת 2004 נערכה במס הכנסה ביום 28.12.2011 והתקבלה במערכת הנתבע ביום 11.1.2012.
- מחקירתה הנגדית של גב' שאובי עולה כי מערכת המחשוב אצל הנתבע מחוברת באופן חד כיווני למערכת המחשוב של רשויות מס הכנסה, כך שהאחרון מעביר לנתבע את השומות. השומה הקובעת היא השומה האחרונה שהתקבלה ממס הכנסה.
15. בהמשך חקירתה הנגדית אישרה גב' שאובי, כי במקרה של נישום שהוא "עובד עצמאי", כל "הכנסה", כפי שמדווחת ע"י רשויות מס הכנסה, חייבת בדמי ביטוח לאומי. השומה המתקבלת מרשויות מס הכנסה מוגדרת באחד משלושת סוגי הכנסה – הכנסה כעובד עצמאי, הכנסה כעובד שכיר או הכנסה שלא מעבודה; אם נופלת טעות בהגדרת סוג הכנסה, על המבוטח לפנות למס הכנסה לצורך תיקונה וככל שמס הכנסה מתקן – הנתבע מקבל את השומה המתוקנת.
- בהמשך הבהירה גב' שאובי שבמקרה מושא פסק הדין, כאשר פנה התובע לנתבע בטענה כי נפלה טעות בשומה, הובהר לו כי עליו לפנות למס הכנסה בדרך של השגה, שכן הנתבע אינו יכול לעשות דבר בנדון אלא להפנות את התובע למס הכנסה שישלח, במידת הצורך, תיקון. בהמשך העידה גב' שאובי כי היא לא קראה את הסכם הפשרה ואינה יודעת באיזה הסכם

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1 מדובר, משמדובר בתיק שטופל מזמן, אך בכל מקרה התיקון הוא רק בדרך של השגה למס
2 הכנסה.
3
4 כאשר, בהמשך, נשאלה גבי שאובי מהי ההכנסה שחושבה לתובע ושעליה מוטלים דמי ביטוח
5 לאומי לשנת 2004, השיבה כי השומה שנתקבלה הינה בסך 200,968 ₪ כמפורט בדו"ח שצורף
6 לתעודת עובד ציבור (נ/3) ולשאלה אם חוב מס לנתבע נושא ריבית והצמדה השיבה כי רק אם
7 יש איחור בתשלום.
8
9 **16. תמצית טענות התובע בסיכומיו –**
10
11 א. פקודת מס הכנסה וחוק הביטוח הלאומי מאפשרים לנתבע להיות מחובר באופן רציף
12 למחשבי מס הכנסה, כפי שאף עולה מעדותה של עדת הנתבע, ומכאן שהנתבע מקבל
13 שומות ממס הכנסה באופן אוטומטי.
14 ב. לפיכך, הדו"ח שהגיש התובע לשנת 2004 התקבל אצל הנתבע באופן אוטומטי בשנת
15 2005, כך שכבר במועד זה היה הנתבע מודע לקיומן של שומות התובע. כמו כן, הנתבע
16 קיבל הודעות אוטומטיות גם בעת שידור שומות לפי מיטב השפיטה.
17 ג. הסך של 100,000 ₪ בו חוייב התובע במסגרת הסכם הפשרה אינו נובע מתוספת
18 הכנסה כעצמאי, ולמעשה מדובר בסכום אותו שילם התובע בגין העלות
19 האלטרנטיבית של המשך ניהול ההליכים.
20 ד. שעה שמדובר בתשלום בו חוייב התובע במסגרת הסכם פשרה, הרי שאין באפשרותו
21 לפנות למס הכנסה בדרך של השגה לצורך תיקון השומה. התובע – הנישום – הסכים
22 לתשלום סכום לסיום המחלוקת ולא לתוספת הכנסה. הנתבע התעלם מטענות
23 התובע ואף סירב לקרוא את תוכן הסכם הפשרה וללמוד ממנו את מהות התשלום
24 ששולם, ובכך נמצא התובע עומד בפני שוקת שבורה.
25 ה. לחילופין, הסכום המהווה הכנסה חייבת לתשלום דמי ביטוח לאומי, מתוך הסכום
26 שחוייב התובע לשלם במסגרת הסכם הפשרה, הינו בסך 50,000 ₪ בלבד.
27 כך, סך החיוב לפי הסכם הפשרה העומד על 100,000 ₪, מגלם בתוכו, בנוסף לקרן,
28 גם את סכום הריבית, הפרשי הצמדה, הוצאות משפט, שכר טרחת עו"ד וכפל מס –
29 רכיבים שאינם מהווים כלל "הכנסה חייבת". טענה זו לא נסתרה בחקירת התובע.
30 **17. תמצית טענות הנתבע בסיכומיו –**
31 א. לפנינו השאלה מהי הכנסה לעניין קביעת דמי הביטוח הלאומי. סעיף 1 לפקודת מס
32 הכנסה (להלן – הפקודה) מגדיר הכנסה כסך כל הכנסותיו של אדם מן המקורות

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1 המפורטים בסעיפים 1-3 לפקודה, בצירוף סכומים שנקבע לגביהם בכל דין שדינם
2 הכנסה לעניין הפקודה.
- 3 ב. על פי סעיף 345א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה – 1995 (להלן –
4 החוק) מקור הכנסת עצמאי לצורך תשלום דמי ביטוח לאומי הינו זה הקבוע בסעיף
5 2 לפקודה בלבד ולא זה המוגדר בסעיף 3 לפקודה. מכאן, שהפקודה היא הקובעת את
6 בסיס ההכנסה החייבת בדמי הביטוח הלאומי.
- 7 ג. הנתבע לא היה צד להסכם הפשרה אליו הגיע התובע מול רשויות המס, ולפיכך לא
8 היה מודע לרכיבי התביעה ולמרכיבי החוב של התובע במס הכנסה. הסכם הפשרה
9 אף לא הוצג לפני הנתבע.
- 10 ד. מחקירת התובע עולה כי מדובר בהסכם פשרה באשר לתשלום מס בקשר עם
11 הכנסותיו של התובע כעובד עצמאי בעסקי המוניות. הסכום שנקבע בהסכם הפשרה
12 מהווה מחילה על חוב מול רשויות המס, אשר נחשב להכנסה לפי סעיף 3 לפקודה.
- 13 ה. בדב"ע נד/243-0 המוסד לביטוח לאומי נ' מרדכי שחר (31.5.1995) (להלן – פסק דין
14 שחר), קבע בית הדין כי על פי מהותה של מחילת החוב וכן על פי לשון סעיף 3(א)(1)
15 לפקודה, יראו את החוב שנמחל כחלק מההכנסות באותה שנה כלומר, החוב שנמחל
16 מצטרף להכנסה של אותה שנה, למרות שלא היה בגדר "הכנסה" באותה שנה, וזאת
17 משום שמקורותיו היו הכנסות לפי סעיפים 1(2) ו (8) לפקודה.
- 18 ו. הסכם הפשרה נישום סופית ברשויות מס הכנסה ביום 28.12.11 ועל פי שיטת
19 העבודה, הוגש לנתבע ביום 11.1.12 כשהוא מוגדר כהכנסה של עובד עצמאי. הנתבע
20 אינו מתערב בסיווג ההכנסה כפי שנקבע על ידי רשות המסים.
- 21 ז. לנתבע אין השפעה על שומות רשות המסים. הנתבע ניזון משומות סופיות של רשויות
22 המס והעילה לחיוב בדמי ביטוח לאומי קמה רק כאשר מתקבלת אצל הנתבע השומה
23 הסופית מרשות המסים.
- 24 18. בסיכומי התשובה טען ב"כ התובע כי הנתבע, כגוף מנהלי, מחוייב לקבל החלטות תוך הפעלת
25 שיקול דעת. התובע פנה לנתבע פעם אחר פעם והסביר כי מקור החיוב אינו בהכנסה חייבת
26 אלא בהסכם פשרה שאינו קובע תוספת הכנסה אלא תשלום לצרכי פשרה בלבד. הנתבע לא
27 בחן את טענות התובע, לא הפעיל שיקול דעת ופעל בשרירות וגם לפיכך יש לקבל את התביעה.
28
29
- 30 **דיון והכרעה –**
- 31 **האם התשלום ששילם התובע לרשויות מס ההכנסה במסגרת הסכם הפשרה מהווה "הכנסה**
32 **חייבת" לעניין תשלום דמי ביטוח לאומי –**

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12-12
09 דצמבר 2015

19.

בכל הנוגע לקביעת ההכנסה החייבת לעניין חובת תשלום דמי הביטוח, חוק הביטוח הלאומי קשור בטבורו לפקודת מס ההכנסה. הקשר בין שני דברי החקיקה לא נוצר אך ברובד הפרקטי, אלא מקורו בהוראות סטטוטוריות.

יתרה מכך, הקשר בין שני דברי החקיקה הוא חד סטרי, כך שבכל הנוגע לקביעת גובה ההכנסה ממנה נגזרים דמי הביטוח, ניזון הנתבע מנתוני מס הכנסה, על קביעותיו העובדתיות. יפים לעניין זה דברי ביה"ד בעב"ל (ארצי) 82/09 **איציק מועלם נ' המוסד לביטוח לאומי** (24.1.10) –

"לעניין תשלום דמי ביטוח לאומי קיימת זיקה ברורה בין חוק הביטוח הלאומי ובין פקודת מס הכנסה. זיקה זו מעוגנת בהוראות פרק ט"ו לחוק הביטוח הלאומי העוסק בדמי ביטוח. סימן ב' לפרק ט"ו האמור, קובע כי ההכנסה לעניין חובת תשלום דמי הביטוח תהא מבוססת על נתוני מס הכנסה (ראו דב"ע נה/0-234 אביד נ' המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ל"א, 518, 528). כך, סעיף 344 קובע כי הכנסתו החודשית של "עובד" תראה כהכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה ואילו סעיף 345(א) קובע כי הכנסתו החודשית של "עובד עצמאי" תראה כהכנסתו מהמקורות המפורטים בפיסקאות (1) ו-(8) של סעיף 2 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לאותו עקרון, קובע סעיף 345(ב) לחוק הביטוח הלאומי, לגבי עובד עצמאי, לאמור: "(ב) - (1) ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית של ההכנסה כאמור לאותה שנה לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי פקודת מס הכנסה..." (ההדגשות הוספו – א.ס.). מכאן שהמפתח לקביעת סכום תשלום דמי הביטוח הלאומי היא שומת מס הכנסה, על כל הקביעות העובדתיות העומדות בבסיסה.

בית הדין הארצי חזר על הלכה זו בעב"ל (ארצי) 397/09 **גילאון מתן ו- 15 אח' נ' המוסד לביטוח לאומי** (24.6.10), בקובעו –

"בהתאם להלכה כפי שנקבעה בעב"ל 82/09 (מועלם – המוסד) לעניין תשלום דמי ביטוח, קיימת זיקה ברורה בין חוק הביטוח הלאומי ובין פקודת מס הכנסה ובעיקרו של דבר, סיווג מס הכנסה לגבי הכנסה מסוימת היא המחייבת גם לגבי תשלום דמי ביטוח לאומי".

20.

ודוק, הוראות החוק הקושרות בין חוק הביטוח הלאומי לבין פקודת מס ההכנסה לא נוצרו רק על מנת לייעל את הליך עריכת השומה לצורכי תשלום דמי ביטוח, אלא יש להן רציונל נוסף, רחב יותר, לפיו מן הראוי כי רשויות המדינה יפעלו בתיאום בכל הנוגע לתפר בו סמכויותיהן נושקות.

כך, ישנה חשיבות יתרה כי הנתבע יכבד קביעות של רשות המיסים, שאם לא כן, תיווצר תחושה קשה של שרירות וחוסר וודאות בקרב הציבור. יפים לעניין זה דברי בית הדין הארצי בדב"ע נה/0-14 **"גדות" תעשיות פטרוכימיות בע"מ נ' המוסד לביטוח לאומי**, (פד"ע כ"ח (524, 514) –

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

1
2 "יש לבחון במבט רחב את מסכת חקיקת הביטחון הסוציאלי, עם החקיקה המשולבת בה, כגון
3 הקביעות בפקודה המשפיעות על הוראות חוק הביטוח הלאומי. ראיה שכזו מוליכה למסקנה כי
4 קביעות עובדתיות הנעשות על ידי רשות מנהלית אחת, על פי סמכות שבחוק, ראויות לכיבוד על ידי
5 רשות מנהלית שנייה, כאשר הנושא הנדון קשור או משותף לפעילויותיהן ולסמכויותיהן של שתי
6 הרשויות... דוגמא לכך היא ההוראה בסעיף 164(א) לחוק הביטוח הלאומי, בו נקבע כי מהכנסת עובד
7 עצמאי על פי שומת מס הכנסה, יופחתו סכומים מסוימים שפורטו... חזקה היא כי פקיד השומה פועל
8 כהלכה בקביעה האם הוצאות מסוימות של מעביד הן בגדר "הוצאות עודפות", ועל כן יש מקום לכך
9 שקביעה זו תכובד על ידי המוסד".

ומן הכלל אל הפרט –

10
11
12
13 21. אין מחלוקת כי הנתבע הליט את דרישת התשלום מושא פסק הדין על פי שומת מס הכנסה
14 שהתקבלה אצלו מרשויות המס.

15
16 כך, בחקירתה הנגדית, העידה גב' שאובי, עדות שלא נסתרה, כי בשומת מס ההכנסה
17 המועברת לנתבע, מוגדר סוג ההכנסה על פיו ממוסה המבוטח ובהתאם אליה נקבעים דמי
18 הביטוח הלאומי. בהתאם, מתעודת עובד ציבור (נ/3) עולה כי ההודעה על חיוב בהפרשי דמי
19 הביטוח הלאומי עבור שנת המס 2004 נשלחה לתובע בהתבסס על שומת מס ההכנסה
20 שהתקבלה אצל הנתבע.

21
22 22. אין חולק כי הכנסה מעבודה עצמאית מחייבת מבוטח בתשלום דמי ביטוח לאומי, והתובע
23 אף אינו טוען אחרת. אי לכך, משהוכח כי בשומת מס ההכנסה, אשר מכוחה הוצאה דרישת
24 תשלום דמי הביטוח, הכנסת התובע הוגדרה כהכנסה מעבודה עצמאית החייבת בדמי ביטוח
25 לאומי, ושעה שלפי ההלכה הפסוקה קביעת פקיד השומה מחייבת את הנתבע באשר לתשלום
26 דמי ביטוח לאומי, הרי שבדין חוייב התובע לשלם דמי ביטוח לאומי בגין הכנסותיו שנקבעו
27 על ידי הנתבע ודין תביעתו להידחות.

28
29 23. לסיכום נקודה זו יוער, כי אין מקומן של טענות התובע, העוסקות בסוג ההכנסה ונכונות
30 סיווגה על ידי רשות המסים, בהליך זה המתנהל נגד הנתבע. המדובר בטענה שעניינה פרשנות
31 הסכם הפרשה אשר הנתבע אינו צד לו אלא רשות המסים.

32
33 לתובע אף הוסבר, מספר פעמים, על ידי הנתבע, כי לצורך בירור שומת מס הכנסה עליו לפנות
34 בדרך המתאימה ישירות לרשויות המס. עובדה זו נלמדת הן מעדותה של גב' שאובי והן
35 ממכתב הנתבע לב"כ התובע מיום 11.3.12 (נ/2), בו נכתב כי "יש לבדוק מול מס הכנסה את
36 עריכתו ב2011".

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1
2 אין בידינו לקבל את טענת התובע, לפיה לא היה באפשרותו לפנות למס הכנסה בדרך של
3 השגה לצורך תיקון השומה וזאת שעה שמדובר בתשלום בו חוייב במסגרת הסכם פשרה. כך,
4 מבלי לקבוע מסמרות בעניין אפשרותו הפרוצדוראלית של התובע להגיש השגה במקרה דנן,
5 הרי שללא ספק פתוחה בפניו הגישה לערכאות לצורך תקיפת פרשנות ההסכם – ואכן היה על
6 התובע לפנות במסלול זה, זאת תחת הגשת התובענה שבכותרת, ותוך צירוף הנתבע כמשיב
7 פורמאלי בלבד.
- 8
9 יצוין, כי למרות שמקובלת עלינו עמדת התובע לפיה על רשות מנהלית חלה החובה להפעיל
10 שיקול דעת, הרי שאין בכך בכדי לשנות מהתוצאה.
- 11
12 החובה החלה על רשות בהפעלת שיקול דעת נוצרה על מנת למנוע מצבים של שרירות
13 ואטימות, תוך הפעלה עיוורת של נהלים ונורמות. במקרה דנן, אין סכנה כי רשות מנהלית
14 תפעיל נורמות ללא שיקול דעת, אלא שהתובע פנה אל הרשות הלא נכונה – שיקול הדעת
15 בעניינו של התובע מסור לרשויות מס ההכנסה.
- 16
17 לאור כל האמור, שעה ששומת מס ההכנסה אשר הוצגה בפני הנתבע סיווגה את מקור הכנסות
18 התובע כהכנסות החייבות בדמי ביטוח לאומי, הרי שהיא מחייבת את הנתבע ואין בטענות
19 התובע בהליך זה, בדבר פרשנות הסכם הפשרה, כדי לסייע לו.
- 20
21 **האם כל סך השומה מהווה תוספת הכנסה או שמא הקרן בלבד ויש להפחית את הרכיבים**
22 **קנסות, תשלום שכר טרחת עורך דין וריבית והפרשי הצמדה.**
- 23 מבלי להיכנס לגופו של עניין לשאלה האם קנסות, הוצאות והפרשי ריבית והצמדה, ששולמו
24 במסגרת הליך פשרה, מהווים חלק מהכנסה חייבת לעניין דמי ביטוח אם לאו, נבחן האם היה
25 רשאי כלל הנתבע להפעיל שיקול דעת שעה שעמדה בפניו שומה מוגמרת של רשות המיסים.
- 26
27 כפי שצויין לעיל, שומת מס ההכנסה, על קביעותיה העובדתיות, מחייבת את הנתבע. יחד עם
28 זאת, עדיין יש מקום לבחון האם קיימת הוראת חוק ספציפית המאפשרת (ובכך מחייבת)
29 הפעלת שיקול דעת מצד הנתבע בעניין סיווג של רכיבי תשלום כהכנסה חייבת לצורך תשלום
30 דמי ביטוח.
- 31
32 בחינת הוראות החוק הנוגעות לאופן קביעת גובה "ההכנסה החייבת" מעלה, כי שיקול הדעת
33 המסור לנתבע משתנה ממקרה למקרה ונע בין שיקול דעת מוחלט (הכפוף לכללי המשפט
34 המינהלי בלבד) לבין היעדר שיקול דעת –
- 35

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1 א. בהתאם לסעיף 345(א) לחוק, הכנסתו של עובד עצמאי לצורך תשלום דמי ביטוח היא
2 הכנסתו מהמקורות המפורטים בפסקאות (1) ו-(8) של סעיף 2 לפקודה.
3 ב. על פי סעיף 345(ב)(1) לחוק, ההכנסה בשנה השוטפת תיקבע על פי השומה הסופית
4 של ההכנסה לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים לפי הפקודה בהפחתת הסכומים שפורטו
5 בפסקאות (א) ו-(ב).
6 ג. בהתאם לסעיף 345(ב)(2) לחוק, לגבי מבוטח שלא נערכה לו שומה והוא חייב להגיש
7 דין וחשבון על הכנסתו, תיקבע ההכנסה לפי הדין וחשבון של המבוטח, בכפוף
8 להוראות סעיפים 347 ו-357 עד 359 לחוק. ואולם, אם נערכה השומה למבוטח לאחר
9 מכן, תיקבע הכנסתו על פיה ויראו את התשלומים ששילם על פי הדין וחשבון או על
10 פי קביעה מכוח סעיפים 357 או 358 כמקדמות.
11 ד. בהתאם לסעיף 357 לחוק, כאשר לא הוגש דין וחשבון על ההכנסות, **רשאי** פקיד
12 הגביה לקבוע הסכום המגיע כדמי ביטוח שיש לשלם.
13 ה. בהתאם לסעיף 358 לחוק, **רשאי** פקיד הגביה לקבוע את סכום דמי הביטוח שעל
14 המבוטח לשלם בניגוד לדו"ח, אם הוא משוכנע שהכנסתו של המבוטח עולה על
15 הסכום שבדו"ח.
16
17 ענייננו הרואות, כי המחוקק בחר לאפשר לנתבע שיקול דעת במקרים מסוימים, כאשר
18 המקרה בו קיימת שומה סופית של רשות המסים - אינו נכלל בגדרם.
19
20 28. למעלה מן הצריך, וכאמרת אגב בלבד, יצויין כי גם לו יכול היה הנתבע במקרה דנן להפעיל
21 שיקול דעת תחת זה של רשות המיסים (ולא היא), הרי שהתובע לא הצביע, וממילא לא הוכיח,
22 מה שיעור הרכיבים שאינם מהווים "הכנסה חייבת". אזי, כיצד יפעיל הנתבע שיקול דעת ללא
23 נתונים אלה?
24
25 כך, התובע הסתפק בהעלאת טענה בעלמא כי רק 50,000 ₪ מתוך הסכום בו חוייב במסגרת
26 הסכם הפשרה, מהווה את הקרן שהיא אותה "הכנסה חייבת" בתשלום דמי ביטוח.
27
28 אכן, מקריאה של הסכם הפשרה (נ/4) עולה כי הסך של 100,000 ₪ אכן כולל בתוכו, בנוסף
29 לקרן, גם הצמדות, קנסות או הפרשי הצמדה. דא עקא, מבלי להיכנס כלל לגופו של עניין
30 לשאלה האם קנסות והפרשי הצמדה מהווים הכנסה חייבת, הרי שעה שלא ניתן להבין מה
31 שיעור הקרן ומה שיעור יתר הרכיבים, הרי שלא ניתן לצפות מהנתבע לערוך ניחושים בנושא.
32
33 הדבר אך מדגיש כי ההליך נוהל מול הגורם הלא נכון, היות ולעניין הרכיבים של החוב ששולם,
34 חשובה מאין כמוה עמדת רשויות מס ההכנסה.
35

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12-12
09 דצמבר 2015

- 1 אי לכך, היות והמפתח לקביעת סכום דמי הביטוח הוא שומת מס הכנסה, ומשהגענו למסקנה
2 כי שומת מס הכנסה, ובכלל זה – הגדרת סוג ההכנסה וסכום השומה ממנה נגזרו דמי הביטוח
3 הלאומי – מחייבת את הנתבע, ולאור קביעותינו העובדתיות כי דרישת התשלום מושא פסק
4 הדין הוצאה בהתאם לשומת מס הכנסה שהונחה בפני הנתבע, הרי שאף טענותיו של התובע
5 באשר לגובה השומה – דינן להידחות.
- 6
- 7 **האם השתהה הנתבע בהפעלת סמכותו, באופן שיש בו בכדי להביא לבטלות דרישת תשלום**
8 **החוב –**
- 9 .30 כטענה חלופית לטענת ההתיישנות (שכאמור נמחקה), טען התובע כי הנתבע פעל בשיהוי עת
10 רק בשנת 2012 הוציא את דרישת התשלום בגין שנת המס 2004, ובכך הפר את כללי השיהוי
11 המנהלי החלים עליו.
- 12
- 13 .31 אין מחלוקת כי על המוסד לביטוח לאומי, ככל רשות מנהלית, חלים כללי המשפט המינהלי,
14 לרבות דיני השיהוי המחייבים את הרשות לפעול במהירות הראויה בנסיבות העניין.
- 15
- 16 טענת שיהוי תיבחן לאור עקרונות החוק ונסיבות העניין תוך איזון האינטרס הציבורי והנוק
17 שיגרם לציבור כתוצאה מביטול הליכי גבייה אל מול האינטרס הפרטי של האזרח לוודאות,
18 והנוק שעלול להיגרם לו כתוצאה מגבייה מאוחרת.
- 19
- 20 התובע טוען כי הנתבע היה מודע הלכה למעשה לשומות שיצאו בעניינו כבר בשנת 2005. כך,
21 טוען התובע כי הנתבע מקבל שומות באופן אוטומטי מרשות המסים, ולכן קיבל את השומות
22 לפי מיטב השפיטה כבר בשנת 2005, וכי לכל הפחות קיבל את הדוחות שהגיש התובע עצמו
23 בשנת 2005 לעניין הכנסותיו. ובלשון ב"כ הנתבע –
24
- 25 *"הנתבע כפי שהעידה העדה מטעמו מקבל אוטומטית שומות ממחשבי מס הכנסה. התובע הגיש דו"ח*
26 *לשנת 2004 ושנת 2005 שאז קיבל הנתבע הודעה אוטומטית על הגשת הדו"ח והחבויות. בנוסף לכך,*
27 *הנתבע קיבל הודעות אוטומטיות גם בעת שידור שומות לפי מיטב השפיטה של מס הכנסה. כאשר*
28 *מתנהלים דיונים עם מס הכנסה הם מתחלקים למספר שלבים. שלב ביקורת א', ושלב נוספים. כל*
29 *שלב כזה משודר ומגיע לידי הנתבע אוטומטי. זה החוק. על כן כבר בשנת 2005 היה המוסד לביטוח*
30 *לאומי מודע לקיומן של השומות" (פרוטוקול מיום 27.12.2012 עמודים 8-9).*
- 31
- 32 .32 כבר כעת יאמר כי אנו דוחים את טענת התובע לגבי הגשת הדוחות מטעמו, שעה שטענה זו
33 לא הוכחה. התובע לא הציג לפני בית הדין ראיות מהן עולה כי הוא אכן הגיש בשנת 2005
34 דו"ח על הכנסתו לשנת 2004, וכי לפני הנתבע היה מונח דין וחשבון לצורך הוצאת דרישה
35 כאמור כבר בשנת 2005. אף כאשר נשאל התובע, בחקירתו, מתי הגיש הוא דין וחשבון לגבי

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12
09 דצמבר 2015

- 1 הכנסתו לשנת 2004, השיב כי הוא אינו זוכר – תשובה אשר אינה מניחה את הדעת ולבטח
2 שלא ניתן להוכיח באמצעותה את טענתו בדבר מועד הגשת השומה על ידו.
3
- 4 יתרה מכך, גם אם הגיש התובע דוחות לגבי הכנסתו, הרי שלאור הוראות סעיף 345(ב)(2)
5 לחוק, עם עריכת שומה למבוטח לאחר הגשת הדוחות, תיקבע הכנסתו על פיה ויראו את
6 התשלומים ששילם על פי הדין וחשבון כמקדמות בלבד.
7
- 8 33. באשר לטענת התובע כי התקבלו במערכת הנתבע שומות של רשות מס ההכנסה, וזאת כבר
9 בשנת 2005, הרי שמקובלת עלינו עמדת הנתבע לפיה הודעת החיוב יוצאת רק עם קבלת
10 השומה הסופית. ודוק, כאשר נשאלה גבי שאובי האם שומה משנת 2005 הייתה מתעדכנת
11 במחשבי הנתבע השיבה – "כן. השומה הקובעת היא השומה האחרונה שהתקבלה. היא השומה
12 החזקה".
13
- 14 כך, השומה המחייבת היא השומה הסופית אשר התקבלה לאחר חתימת הסכם הפשרה.
15 בעניין זה, מתעודת עובד הציבור (נ/3) ומעדותה של גבי שאובי עולה כי השומה הסופית של
16 מס הכנסה, בעקבותיה הוצאה דרישת התשלום מושא פסק הדין, נערכה על ידי רשויות המס
17 רק ביום 11.1.12 ונתקבלה אצל הנתבע ביום 28.12.11, קרי כחודש ימים בלבד טרם הוצאה
18 לתובע דרישת התשלום מושא פסק הדין.
19
- 20 לאור האמור, ומשהנתבע הוכיח כי דרישת התשלום מושא פסק הדין הוצאה כחודש ימים
21 בלבד לאחר שנתקבלה אצלו שומת מס הכנסה, הרי שהנתבע פעל במהירות הראויה וללא
22 שיהוי ולפיכך יש לדחות אף טענה זו של התובע.
23
- 24 39. לאור כל האמור לעיל – התביעה נדחית.
25
- 26 40. אין צו להוצאות.
27 ניתן היום, ג' כסלו תשע"ה, (09 דצמבר 2015), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר אסי פידל
נציג ציבור (מעסיקים)

אורלי סלע
נשיאה

מר יאיר טבת
נציג ציבור (עובדים)

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ב"ל 34728-06-12-12
09 דצמבר 2015

1
2